

קרופ פון בולן אונד הלבך

(Krupp Von Bohlen Und Halbach). משפחת תעשיינים ואילי נשק בגרמניה. מאמצע המאה ה-19 נודעו מפעלי ק' באסן (Essen) בתותחיהם המשובחים, ובמרוצת הזמן הוקמו מפעלים של חברתם בערים אחרות בגרמניה, בכללם מכרות ומספנות. במלחמת-העולם הראשונה ייצרו מפעלי ק' יותר מ-80 צוללות, אלפי תותחים ומיליוני פגזים, העסיקו מאות אלפי עובדים והיו יצרני הנשק הגדולים ביותר באירופה.

ב-1906 נישאה ברתה ק', היורשת היחידה של מפעלי המשפחה, לגוסטב פון בולן אונד הלבך (1870-1950), בן למשפחת בנקאים מיוחסת שעבד בשירות הדיפלומטי בנציגויות גרמניה בחוץ-לארץ. עם נישואיו צירף גוסטב לשמו את שם משפחתה של אשתו. הוא נכנס לעסקי המשפחה ובהדרגה קיבל לידי אביו את ניהול מפעליה. בעקבות מפלתה של גרמניה במלחמת-העולם הראשונה נאלץ ק' לפרק חלק ממפעליו ולפטר רבבות עובדים. עם כיבוש חבל הרור (Ruhr) ב-1923 בידי הצרפתים דנו הכובשים את גוסטב ל-15 שנות מאסר, אך כעבור שנה שוחרר. בימי הרפובליקה של ויימאר ייצרו מפעלי ק' בעיקר מוצרים לשוק האזרחי.

ב-1931 נהיה גוסטב גם ליושב-ראש 'איגוד התעשייה הגרמנית'. תחילה היה מתנגד חריף ביותר של היטלר, ואולם, במהרה היה לנאצי נלהב, בעיקר בגלל כוונתו המוצהרת של היטלר לשקם את הורמכט, דבר שגוסטב התעניין בו במיוחד, בהיותו יצרן התותחים, הטנקים והתחמושת הגדול ביותר בגרמניה. במאי 1933 מינה היטלר את גוסטב ליושב-ראש 'קרן אדולף היטלר' (Adolf Hitler Spende) בברלין, שהיתה קרן של תעשיינים בהנהלת מרטין בורמן ושתרמה למפלגה הנאצית ביד רחבה תמורת הטבות מיוחדות בתחום הכלכלה. אחרי 1933 תרמה משפחת ק' מדי שנה יותר מעשרה מיליוני מרקים להיטלר ולמפלגה הנאצית. המשפחה גם נתנה עוד סכומים 'לחוג ידידי היינריך הימלר' למימון 'מטלות מיוחדות של הס"ס'.

במלחמת-העולם השנייה גרפו מפעלי ק' רווח עצום מכיבושי הגרמנים במזרח, בהעסיקם כ-100,000 עובדי כפייה, ביניהם יהודים, פולנים ושבווי מלחמה רוסים ב-57 מחנות עבודה ומחנות ריכוז. מספר העובדים שמתו משיטות הניצול האכזריות במפעלי ק' נאמד ב-70,000-80,000. גוסטב גם בנה מפעל מרעומים גדול באושוויץ, ובו הועבדו יהודים עד אפיסת כוחותיהם ואחר-כך נרצחו בתאי הגזים. על תרומתו לחימושה של גרמניה ולמפלגה הנאצית הוענקו לגוסטב אותות כבוד גבוהים.

בסוף 1943 פרש גוסטב למעשה מהנהלת מפעלי ק', והעבירם לבנו אלפריד (ראה להלן). אחרי המלחמה ראו בעלות-הברית בגוסטב פושע מלחמה בכיר, והוא נכלל ברשימת פושעי המלחמה שאמורים היו לעמוד למשפט בפני בית-הדין הצבאי הבין-לאומי בנירנברג (ראה

משפטים). ואולם, הוא לא הועמד למשפט מחמת 'מצבו הגופני והנפשי', כי ועדה רפואית שבדקה אותו החליטה שהוא סובל מסניליות בשלב מתקדם בעקבות שבץ, ואינו מסוגל לעקוב אחרי מהלך המשפט.

בנו של גוסטב, אלפריד (1907-1967) צורף ב-1938 להנהלת מפעלי ק', ומדצמבר 1943 היה למעשה מנהלם היחיד. באותה עת היו עובדי הכפייה כוח העבודה העיקרי במגזר ייצור החימוש של מפעלי ק'.

בתום המלחמה נתפס אלפריד בידי האמריקנים. במשפט 10 של משפטי נירנברג הנוספים, המכונה, משפט ק" (ראה משפטים), שהתנהל ב-16 באוגוסט 1947-31 ביולי 1948 בפני בית-דין צבאי אמריקני, היה אלפריד הנאשם הראשי ונגזר עליו העונש הכבד ביותר והוא 12 שנות מאסר והחרמת כול רכושו, ובכלל זה רכושו הפרטי. ואולם, ב-31 במאי 1951 נחון אלפריד, ואף רכושו הוחזר לו. ב-1953 חזר אלפריד והיה למנהל למנהל מפעלי ק'.